

Europees burgerpanel over leermobiliteit

Informatiepakket

#LearningMobilityEU

Over dit pakket

Welkom bij het Europees burgerpanel over leermobility!

Allereerst willen we u bedanken voor uw deelname aan dit proces. U staat, samen met 149 andere burgers uit de hele Europese Unie, op het punt een echt avontuur aan te gaan, een proces van overleg tussen burgers over leermobility.

Om u te helpen dit proces beter te begrijpen, hebben we dit informatiepakket in vijf secties opgedeeld:

- 1. INLEIDING TOT DE NIEUWE GENERATIE EUROPESE BURGERPANELS** **4**

Burgerpanels zijn een democratische innovatie die burgers centraal stelt in de openbare beleidsvorming. In deze sectie geven we u een kort overzicht van hoe dergelijke processen werken.
- 2. DE OPDRACHT: WAAR GA IK AAN WERKEN?** **6**

De Europese Commissie heeft u bijeengeroepen om een specifieke taak uit te voeren: dit is de opdracht waarvoor u wordt uitgenodigd.
- 3. HET ONDERWERP: WAT MOET IK WETEN OVER LEERMOBILITEIT?** **8**

U hoeft geen deskundige te zijn of te worden om een zinvolle bijdrage te leveren aan het burgerpanel, maar het is belangrijk dat u wat basisinformatie over het thema kent. In dit gedeelte leert u over de belangrijkste uitdagingen en kansen die gepaard gaan met de vragen aangaande leermobility.
- 4. PRAKTISCHE INFORMATIE** **14**

We streven ernaar om uw reis en deelname zo soepel mogelijk te laten verlopen. Dit gedeelte behandelt vervoer, accommodatie, dagvergoedingen en andere praktische zaken waar u rekening mee moet houden.
- 5. WIE ORGANISEERT DIT PANEL?** **16**

Het is belangrijk dat u weet welke instellingen en organisaties verantwoordelijk zijn voor deze panels.

1. Inleiding tot de **nieuwe** **generatie** Europese burgerpanels

Wat zijn Europese burgerpanels?

In de burgerpanels van de Europese Commissie komen willekeurig geselecteerde burgers uit alle 27 EU-lidstaten samen om belangrijke toekomstige voorstellen op Europees niveau te bespreken. Op basis van deze transnationale interacties doen de burgers aanbevelingen waarmee de Europese Commissie rekening zal houden bij het bepalen van haar politieke doelstellingen en concrete beleidsmaatregelen.

In 2021-22 heeft de Europese Unie vier panels bijeengeroepen tijdens de conferentie over de toekomst van Europa. Daar kwamen 800 willekeurig geselecteerde burgers bijeen in vier Europese burgerpanels, die elk gedurende drie sessies bijeenkwamen. De deelnemers deel-

den – in hun eigen taal – hun perspectieven en ideeën over de thema's economie, sociale rechtvaardigheid, banen, onderwijs, cultuur, jeugd, sport, digitale transformatie, EU-democratie, waarden, veiligheid, rechtsstaat, klimaatverandering, gezondheid, migratie en de rol van de EU in de wereld. Aan het einde van de panels formuleerden de burgers 178 aanbevelingen, die later resulteerden in 49 voorstellen en meer dan 300 bijbehorende maatregelen.

Een nieuwe generatie burgerpanels

De Europese panels van de conferentie waren een baanbrekende democratische oefening op Europees niveau, waarbij de burgers centraal stonden bij het vormgeven van de toekomst van de Europese Unie.

De burgers die aan de conferentie hebben deelgenomen, riepen op tot soortgelijke, frequentere mogelijkheden om in de toekomst deel te nemen aan de Europese beleidsvorming. In reactie daarop kondigde de voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen, een nieuwe generatie burgerpanels aan om willekeurig geselecteerde burgers te raadplegen over bepaalde belangrijke voorstellen op Europees niveau. De burgerpanels die centraal stonden op de conferentie (over de toekomst van Europa) zijn nu een vast onderdeel van ons democratisch leven, zoals ze in haar Staat van de Unie-toespraak in september 2022 verklaarde.

De nieuwe generatie burgerpanels wil voortbouwen op de eerdere ervaringen. Er werden drie nieuwe panels aangekondigd, die elk gedurende drie sessies bijeen zullen komen. Deze keer zullen de burgerpanels zich bezighouden met meer concrete beleidsthema's, met de nadruk op voedselverspilling, virtuele werelden en leermobiliteit. Dankzij de hulp van tolken kunnen de deelnemers in hun eigen taal met elkaar communiceren.

Hoe werken de burgerpanels?

Elk panel bestaat uit 150 willekeurig geselecteerde burgers uit alle EU-lidstaten, waarvan een derde jonger is dan 26 jaar, om de toekomstige generaties van Europa te vertegenwoordigen.

Het burgerpanel combineert samenwerking in kleine groepen (van ongeveer 12 personen) met plenaire werkzaamheden (alle 150 deelnemers samen). Voor de uitvoering van deze werkzaamheden zullen panelleden worden ondersteund door een lokaal team. Dit team bestaat uit experts die de samenwerking dynamischer maken, om zo het beste uit elk individu en uit de groep als geheel te halen. Zij zullen de burgers ook voorzien van een reeks tools voor samenwerking en collectieve besluitvorming.

Als panellid is het belangrijk dat u begrijpt dat dit proces niet bedoeld is om van u een expert op dit gebied te maken. U verwerft basiskennis over het thema en kunt, op basis van uw eigen waarden en levenservaringen, aanbevelingen doen.

Het burgerpanel over leermobiliteit

Zoals u al weet, bent u panellid in het panel over leermobiliteit. In dit panel komt u voor drie sessies bijeen. Twee sessies vinden persoonlijk plaats (in Brussel) en één sessie wordt virtueel (online) gehouden:

- **Sessie 1:**
3-5 maart (ter plaatse in Brussel)
- **Sessie 2:**
24-26 maart (online)
- **Sessie 3:**
28-30 april (ter plaatse in Brussel)

2. De opdracht: Waar ga ik aan werken?

Toen 800 willekeurig geselecteerde burgers tijdens de Conferentie over de toekomst van Europa in 2021-22 bijeenkwamen, benadrukten de resultaten van de beraadslagingen het belang voor de EU en haar lidstaten om "Europese uitwisselingen op verschillende gebieden te bevorderen, zowel fysiek als digitaal, waaronder uitwisselingen tussen onderwijsinstellingen, stedenbanden, reizen en beroeps-mobiliteit (ook voor leraren en lokaal gekozen politici)" en om "tegen 2025 een inclusieve Europese onderwijsruimte tot stand te brengen waarbinnen alle burgers – ook van plattelands- en afgelegen gebieden - gelijke toegang hebben tot kwalitatief goed onderwijs en levenslang leren".

De EU en haar lidstaten zetten zich in voor het bevorderen van grensoverschrijdende leermobiliteit voor lerenden en opvoeders, ongeacht leeftijd, opleidingsniveau, achtergrond, gezondheid en regio van herkomst. Daarom heeft de Europese Commissie besloten om in 2023 een nieuw beleidsvoorstel in te dienen met als doel de leermobiliteit voor iedereen in de Europese onderwijsruimte te bevorderen – ongeacht waar u vandaan komt of waar u zich in het leven bevindt. Zij roept dit burgerpanel bijeen en verzoekt de deelnemers de volgende vraag te beantwoorden:

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat leermobiliteit voor iedereen toegankelijk wordt?

De Europese Commissie wil de burgers om hulp vragen bij het toegankelijker en bekender maken van leermobiliteit in Europa voor elke lerende of opvoeder. Burgers worden uitgenodigd om de belangrijkste obstakels voor leermobiliteit te identificeren en te bepalen wat er moet worden gedaan om leermobiliteit voor iedereen te realiseren. Bovendien worden de burgers verzocht rekening te houden met de volgende punten:

- de noodzaak om meerdere groepen lerenden en trainers op te nemen, en met name kansarmen (vanwege handicaps, gezondheidsproblemen, economische, sociale, geografische en andere belemmeringen) en minder mobiele groepen (zoals scholieren en leraren, leerlingen en stagiairs, volwassen lerenden en opvoeders);
- de noodzaak om de mobiliteit zo milieuvriendelijk mogelijk te houden bij de keuze van reismiddelen en duurzame praktijken te promoten ter bestrijding van klimaatverandering;
- kansen en uitdagingen die digitalisering kan bieden (bijvoorbeeld beter gebruik van digitale platforms voor leren, combinatie van op locatie en online leren);
- het potentieel van leermobiliteit voor interculturele dialoog, actief burgerschap en bevordering van gemeenschappelijke waarden.

Tijdens de sessies van het panel zullen de burgers voldoende informatie ontvangen om het onderwerp te begrijpen, obstakels en afwegingen te identificeren, oplossingen te bespreken en prioriteit te geven aan oplossingen die erop gericht zijn de leermobiliteit in Europa te vergroten.

Als lid van het burgerpanel krijgt u meer informatie uit de presentaties van de sprekers. U kunt de voor- en nadelen van verschillende mogelijke oplossingen bespreken, hun haalbaarheid en hun belang, volgens uw individuele en collectieve waarden.

Het resultaat van uw werk zal een lijst van aanbevelingen zijn die aan de Europese Commissie zal worden doorgegeven. Dit zal als ondersteuning dienen bij de werkzaamheden van de Commissie om een voorstel voor een aanbeveling van de Raad inzake leermobiliteit te vormen.

In de eerste sessie bouwt u een gedeelde visie op wat de toekomst van leermobiliteit in Europa zou moeten zijn en identificeert u de verschillende doelgroepen die we moeten overwegen om leermobiliteit voor iedereen te realiseren.

Met de steun van externe sprekers gaat u dieper in op het onderwerp en de verschillende programma's en activiteiten die het omvat. In deze sessie deelt u en hoort u van andere burgers over het potentieel, maar ook de uitdagingen van leermobiliteit voor interculturele dialoog. U kijkt ook naar opkomende trends die in de toekomst van invloed kunnen zijn op leermobiliteit, zoals de digitale transformatie en klimaatverandering.

In de tweede sessie bouwt u voort op de gedeelde visie, doelgroepen en opkomende trends die in sessie 1 zijn geïdentificeerd om meer in detail de belangrijkste obstakels en uitdagingen te bespreken waarmee verschillende groepen Europese burgers worden geconfronteerd als het gaat om leermobiliteit. We zullen veel actoren uitnodigen die werkzaam zijn op het gebied van mobiliteit, die een breed scala aan perspectieven op het onderwerp met u zullen delen. Hiermee kunt u de bestaande ideeën en oplossingen beter beoordelen en verbeterpunten identificeren.

In de derde en laatste sessie consolideert u uw aanbevelingen aan de Europese Commissie over hoe u de leermobiliteit in Europa kunt vergroten, door te wijzen op belangrijke verbeterpunten en door prioriteit te geven aan de meest veelbelovende oplossingen voor verschillende groepen.

3. Het onderwerp: wat moet ik weten over leermobiliteit?

Nu u wat meer weet over het proces, laten we ons op het onderwerp zelf richten. We hebben dit korte gedeelte samengesteld om u te helpen dit veelzijdige onderwerp te betreden. Natuurlijk kunnen we niet elk aspect in een paar pagina's behandelen en ontvangt u meer gedetailleerde informatie in het hele panel. We hopen dat deze sectie u inzichten geeft die u zullen helpen om de presentaties te begrijpen en om bij te dragen aan de discussies en activiteiten van het panel.

Wat is de politieke context van 'leermobiliteit'?

De Europese Unie heeft al meer dan 35 jaar ervaring met het stimuleren van programma's en strategieën om de mobiliteit van burgers te vergroten en grensoverschrijdende uitwisselingen en samenwerking op het gebied van leren te bevorderen.

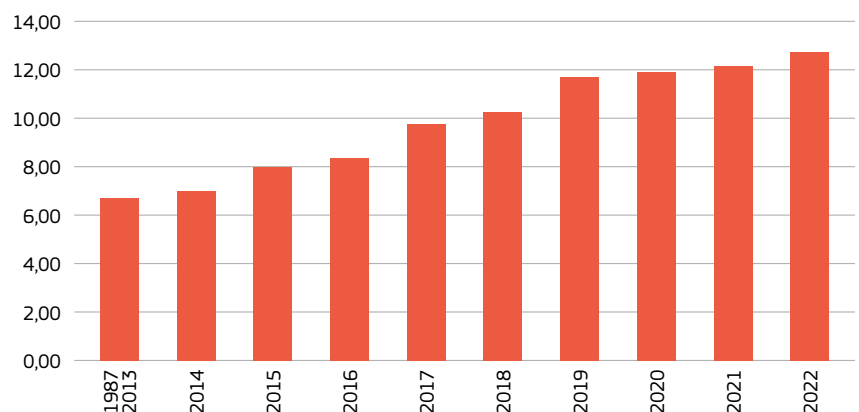
Het vergroten van de leermobiliteit in de Europese Unie is een belangrijk aspect van het onderwijs- en opleidingsbeleid van de EU. Het doel is het bevorderen van een grotere mobiliteit van studenten, docenten en andere onderwijs- en opleidingsprofessionals binnen de EU. Deze doelstelling houdt nauw verband met de bredere doelstelling van de EU om een meer geïntegreerde en inclusieve Europese Unie te bevorderen en het concurrentievermogen en de inzetbaarheid van EU-burgers te bevorderen. De EU ziet leermobiliteit als een manier om het wederzijds begrip en de culturele uitwisseling tussen Europese burgers te vergroten en hen te helpen de vaardigheden en competenties te verwerven die nodig zijn in een geglobaliseerde wereld. Dit omvat onder andere kennis van vreemde talen.

Van deze EU-acties is Erasmus+ het belangrijkste EU-programma ter ondersteuning van onderwijs, opleiding, jeugd en sport in Europa.

- Het belangrijkste kenmerk van het programma is de zogenaamde "leermobiliteit" ondersteunen, wat een tijdelijk verblijf in het buitenland is in een **leeromgeving**, zoals een universiteit, een school of zelfs een onderneming.
- Het staat open voor een breed scala aan **deelnemers**, zoals universiteitsstudenten, lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding, stagiairs en leerlingen, scholieren, volwassen lerenden, onderwijs- en opleidingspersoneel, jongeren en jeugdwerkers¹ of sportcoaches.
- Leermobiliteit geeft hun de mogelijkheid om naar het buitenland te reizen voor een studieperiode, een stage of een jongerenuitwisseling, om zo hun kennis, vaardigheden (inclusief hun kennis van een vreemde taal) en inzetbaarheid te ontwikkelen.

ERASMUS+ -MOBILITEIT IN MILJOENEN

(bron: Erasmus+ jaarverslag 2021, blz. 17)

CUMULATIEVE ERASMUS+ -MOBILITEITSPERIODEN, ALLE ACTIES, LEERLINGEN EN PERSONEEL (totaal gestart per jaar in miljoenen sinds 1987, 2022 is voorlopig)

Leermobiliteit draagt ook bij tot het begrijpen van andere onderwijsstelsels, wat een essentieel element vormt voor de samenhang van onderwijs en opleiding in Europa, als de kern van de Europese onderwijsruimte.

De Europese Commissie is van plan actie te ondernemen om alle lerenden, opvoeders en personeel in staat te stellen zich gemakkelijker te verplaatsen tussen onderwijs- en opleidingsstelsels in verschillende landen, en zo leerperioden in het buitenland voor iedereen tot een norm te maken in plaats van een uitzondering. Het nieuwe initiatief heeft tot doel de mogelijkheden voor leren in het buitenland in de EU voor iedereen te vergroten, in alle sectoren (schoolonderwijs, beroeps- en hoger onderwijs, volwassenenonderwijs, jeugd en sport) en op alle niveaus van formeel, niet-formeel en informeel leren.

Rekening houdend met de aanbevelingen van dit burgerpanel zal de Commissie voorstellen hoe belemmeringen kunnen worden overwonnen en stimulansen kunnen worden geboden om de toegang tot transnationale leermobiliteit te verbeteren en hoe nieuwe ontwikkelingen in leerpatronen kunnen worden aangepakt. Van bijzonder belang zijn meer flexibele, gemengde en virtuele leerformaten en de behoefte aan duurzamer reizen, gedrag en praktijken.

De rol van de EU en de lidstaten

De Europese Unie heeft een aanvullende bevoegdheid op de beleidsterreinen onderwijs, beroepsopleiding, jeugd en sport, wat betekent dat zij een ondersteunende rol speelt in de samenwerking tussen de lidstaten op deze gebieden. De EU zet zich ook in om de erkenning van kwalificaties te bevorderen en de ontwikkeling van gemeenschappelijke kwaliteitsnormen voor leren te ondersteunen. Daarnaast financiert de EU initiatieven op deze gebieden via verschillende programma's en initiatieven, zoals het Erasmus+ -programma. De EU heeft echter niet de bevoegdheid om wetgevend op te treden inzake onderwijs of deze andere gebieden, aangezien dit een bevoegdheid van de lidstaten is.

Formeel, niet-formeel en informeel leren: wat zijn de verschillen?

FORMEEL LEREN	NIET-FORMEEL LEREN	INFORMEEL LEREN
Gepland en gestructureerd leren (leren is het doel van activiteiten die door leerlingen worden ondernomen en een syllabus wordt gevolgd) gebeurt binnen onderwijsystemen met het oog op het behalen van een diploma of graad.	Gepland en gestructureerd leren gebeurt in onderwezen cursussen. Het omvat workshops, seminars en tutorials, evenals privélessen en massale open online cursussen die worden gevolgd met het oog op het ontwikkelen van vaardigheden en capaciteiten.	Leren gebeurt op natuurlijke wijze (in tegenstelling tot op een geplande en gestructureerde manier) als onderdeel van diverse activiteiten (bijv. digitale vaardigheden ontwikkeld door vrijetijdsactiviteiten).

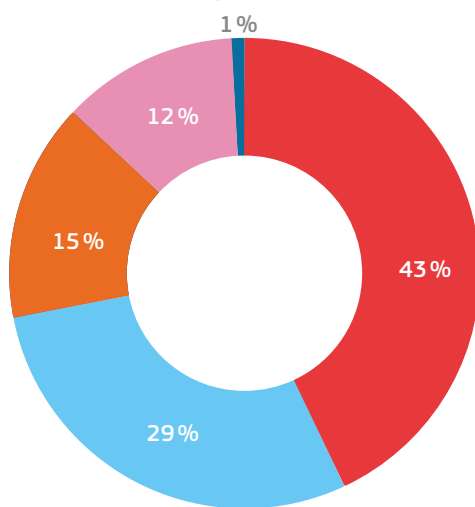
¹ Personen die met jongeren werken om hun ontwikkeling te ondersteunen, met behulp van niet-formele en informele methoden

Wat zijn de verschillende soorten leermobiliteiten?

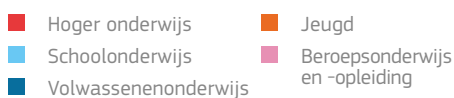
Wanneer mensen denken aan activiteiten op het gebied van leermobiliteit, denken ze vaak aan jongeren die op uitwisseling gaan als onderdeel van hun studies in het hoger onderwijs. Leermobiliteit is echter een veel bredere term die alle lerenden en opvoeders omvat.

ERASMUS+-MOBILITEITEN PER GEBIED

(bron: Erasmus+- jaarverslag 2021, p. 29)

MOBILITEIT IN 2021 PER GEBIED

Medewerkers in het school- of volwassenenonderwijs kunnen bijvoorbeeld deelnemen aan activiteiten op het gebied van leermobiliteit, zoals job shadowing (observatie), cursussen volgen en lesgeven of deelnemen aan grensoverschrijdende trainingsopdrachten. Dit betekent dat leraren unieke ervaringen kunnen opdoen en een bredere reeks praktijken kunnen volgen om hun eigen manier van lesgeven of het organiseren van leren te verbeteren.

Leermobiliteit is bijvoorbeeld ook beschikbaar voor leerlingen in het beroepsgericht onderwijs (VET), waarbij vaardigheden en kennis worden aangeboden met betrekking tot een specifiek vak, beroep of taak waaraan de student of werknemer wenst deel te nemen. Mobiliteit in beroepsonderwijs en -opleidingen kan lerenden voorzien van verbeterde professionele vaardigheden die hun inzetbaarheid vergemakkelijken en de ontwikkeling van hun vaardigheden in vreemde talen, sociale competenties en cultureel bewustzijn ondersteunen.

Deze voorbeelden illustreren dat leermobiliteit niet alleen een kans is voor jongeren in hun studies, maar ook voor meer leidinggevend en ervaren personeel. De **verschillende soorten leermobiliteit** kunnen worden samengevat als:

- 1. Mobiliteit van lerenden:** dit heeft betrekking op het verkeer van scholieren, leerlingen van beroepsonderwijs en -opleiding en studenten in het hoger onderwijs tussen onderwijsinstellingen binnen of buiten de EU. Dit kunnen studieprogramma's in het buitenland, uitwisselingsprogramma's en andere vormen van internationale studie zijn;
- 2. Mobiliteit van docenten en onderwijspersoneel:** dit heeft betrekking op het verkeer van docenten en andere onderwijs- en opleidingsprofessionals tussen onderwijsinstellingen binnen of buiten de EU. Dit kan bestaan uit uitwisselingsprogramma's voor docenten, job shadowing (leren op de werkplek waarbij een persoon tijd besteedt aan het observeren en samenwerken met een meer ervaren collega) en andere vormen van professionele ontwikkeling; hieronder vallen ook sportcoaches (personeel van sportorganisaties, voornamelijk op lokaal niveau).
- 3. Leerling- en stagemobiliteit:** dit verwijst naar het verkeer van jongeren tussen bedrijven of organisaties binnen of buiten de EU met het oog op leerlingenschappen of stages;
- 4. Mobiliteit van volwassen lerenden:** dit verwijst naar het verkeer van volwassen lerenden met het oog op deelname aan formele en niet-formele leeractiviteiten;
- 5. Niet-formele en informele mobiliteit van jongeren:** dit betreft vooral uitwisselingen van jongeren en mobiliteit van jeugdwerkers;
- 6. Online en virtuele mobiliteit:** Dit verwijst naar het gebruik van digitale technologieën om mobiliteit te vergemakkelijken, zoals online cursussen, virtuele uitwisselingen en andere vormen van afstandsonderwijs.

Uiteraard is de mogelijkheid voor leermobiliteit verschillend, afhankelijk van de aangeboden leeractiviteit. Elk type mobiliteit heeft zijn eigen specifieke kenmerken, doelen en doelgroepen. De algemene ambitie van de mogelijkheid blijft echter dezelfde: de leerprestaties verbeteren, de vaardigheden op het gebied van vreemde talen vergroten, het interculturele bewustzijn vergroten en het bewustzijn van verschillende benaderingen van leren en het delen van goede praktijken verbeteren.

95% van de deelnemers is tevreden of **zeer tevreden** over hun **mobiliteit**

99% zou de **ervaring** aanbevelen

78% heeft zijn vreemdetalenkennis **verbeterd**

87% geeft aan dat **vreemde talen** belangrijk zijn

75% denkt dat ze betere **carrièremogelijkheden** hebben

76% heeft een **beter idee** over hun toekomstige carrière

83% zou graag in een **internationale omgeving** willen werken

89% voelt zich meer bewust van **Europese waarden**

73% is meer geïnteresseerd in **Europese onderwerpen**

64% voelt zich meer **Europeaan**

89% denkt dat ze **toleranter zijn geworden**

Welke voordelen kunnen we verwachten van een verbeterde leermobiliteit?

In de aanbevelingen van de Conferentie over de toekomst van Europa hebben de deelnemers duidelijk aanbevolen om de mogelijkheden voor leermobiliteit in alle lidstaten te bevorderen en toegankelijk te maken voor iedereen, ongeacht leeftijd, opleidingsniveau, achtergrond en financiële middelen. Dit geeft aan dat het realiseren van leermobiliteit voor iedereen een prioriteit is voor de burgers in Europa.

Leermobiliteit is een sterke motor voor het verbeteren van de kwaliteit van onderwijs- en opleidingsinstellingen en van organisaties en belanghebbenden die betrokken zijn bij niet-formele en informele leercontexten en jeugdwerk. Leermobiliteit kan interculturele competenties en participatie in burgerschap bevorderen. Deelnemers leren niet alleen van het materiaal dat ze bestuderen, maar ook van de praktijk van grensoverschrijdende activiteiten. Grensoverschrijdende ervaringen dragen actief bij tot een positieve houding ten opzichte van de EU en tot de ontwikkeling van een Europese identiteit. De plannen van de Europese Commissie om de uitbreiding van de leermobiliteit te bevorderen, zullen de lidstaten aanmoedigen om mobiliteitservaringen tot een waardevol onderdeel van alle onderwijs- en opleidingstrajecten te maken. De lidstaten kunnen de mogelijkheid van mobiliteit opnemen in onderwijs- en opleidingsprogramma's, met inbegrip van leren op een werkplek zoals stages en leerlingsschappen.

Een eerste stap in deze richting, de verruimde reikwijdte van het Erasmus-programma 2021-2027, zal meer mensen in staat stellen te profiteren van waardevolle leer- en opleidingsperioden in het buitenland, en zodoende kennis, vaardigheden en competenties op te doen. Het moet ook bijdragen tot het bevorderen van meer inclusieve², milieuvriendelijke, digitaal geschikte en evenwichtige vormen van leermobiliteit.

Het initiatief zal ook een positief effect hebben op verdere internationalisering, samenwerking en verbetering van de kwaliteit van onderwijs- en opleidingsinstellingen en van organisaties en belanghebbenden die betrokken zijn bij niet-formele en informele leercontexten en jeugdwerk.

Kortom, het verbeteren van de leermobiliteit in de EU kan een **aantal voordelen opleveren**:

- Culturele en taalkundige diversiteit: Mobiliteitsprogramma's stellen individuen bloot aan verschillende culturen, talen en denkwijzen, wat hun perspectieven kan verbreden en intercultureel begrip kan bevorderen;
- Persoonlijke ontwikkeling: Mobiliteitsprogramma's kunnen een waardevolle levenservaring geven die persoonlijke groei en zelfvertrouwen kan bevorderen;
- Verbeterde inzetbaarheid: programma's in het kader van leermobiliteit kunnen individuen helpen nieuwe vaardigheden en kennis te verwerven, waardoor ze beter kunnen concurreren op de arbeidsmarkt en hun carrièreperspectieven kunnen verbeteren;
- Netwerken en carrièremogelijkheden: Mobiliteitsprogramma's kunnen kansen bieden voor individuen om professionals uit andere landen te ontmoeten en met hen te netwerken, wat nieuwe carrièremogelijkheden kan openen;
- Internationale samenwerking en begrip: Mobiliteitsprogramma's kunnen een grotere samenwerking en begrip tussen landen bevorderen, wat een positief effect kan hebben op de politieke, economische en sociale betrekkingen;
- Verbetering van de kwaliteit van onderwijs en opleiding: mobiliteitservaringen kunnen de kwaliteit van de onderwijs- en opleidingsstelsels helpen verbeteren door de uitwisseling van goede praktijken aan te moedigen en innovatie te bevorderen;
- Bijdrage aan de integratie van de Europese Unie: mobiliteitsprogramma's kunnen een gevoel van Europese identiteit bevorderen, de gemeenschappelijke waarden van de EU bevorderen en bijdragen tot de integratie van de EU.

² Erasmus+ en de inclusie- en diversiteitsstrategie van het Europees Solidariteitskorps.
Link: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy>

Wat kan de leermobiliteit belemmeren?

In de Eurobarometer-enquête van 2022 over jeugd en democratie in het Europees Jaar van de jeugd zei slechts 15% van de jongeren die aan de enquête deelnamen, dat zij in een ander EU-land hebben deelgenomen aan studie, opleiding of stage. Tegelijkertijd is de belangstelling voor leermobiliteit groot. Uit dezelfde enquête bleek ook dat jongeren verbetering van onderwijs en opleiding zien, met inbegrip van het vrije verkeer van studenten, leerlingen, scholieren, enz. in de drie belangrijkste aandachtsgebieden voor het Europees Jaar van de jeugd. Dus waarom de kloof?

Hoewel transnationale leermobiliteitsactiviteiten zeer waardevolle ervaringen zijn gebleken voor mensen bij het verwerven van kennis, vaardigheden en competenties die nodig zijn voor persoonlijke, educatieve en professionele ontwikkeling – evenals maatschappelijke

betrokkenheid en sociale inclusie – zijn er belangrijke barrières. Enkele van de meest relevante **belemmeringen voor leermobiliteit** zijn de volgende:

Zoals hierboven vermeld, heeft minder dan een op de vijf jongeren in de EU in een ander EU-land een studie of opleiding gevolgd of stage gelopen; dit is te wijten aan een breed scala aan obstakels. De obstakels zijn onder meer een gebrek aan financiële middelen, onvoldoende voorbereid zijn op mobiliteit (bijvoorbeeld het leren van een vreemde taal) en een gebrek aan bewustzijn, motivatie en ondersteuning voor lerenden en opvoeders om deel te nemen aan leermobiliteit. Bijkomende obstakels zijn onder meer het gebrek aan kansen die overeenkomen met de interesses, obstakels die door handicaps worden gecreëerd, administratieve en juridische obstakels en onsamenvangende systemen en acties die door verschillende EU-lidstaten en op EU-niveau worden uitgevoerd.

Uiteraard kunnen deze belemmeringen verschillen naar gelang van het specifieke type leermobiliteitsactiviteit dat wordt uitgevoerd. Zo is slechts een minderheid van de leraren in het lager secundair onderwijs in het buitenland geweest en heeft het onderwezen vak een sterke invloed op de deelname van leraren aan mobiliteitsactiviteiten³. Voor de langetermijnmobiliteit van leerlingen zijn er meerdere belemmeringen voor de erkenning van leerperiodes in het buitenland, waaronder een verscheidenheid aan erkenningsbeleid, -praktijken en onzekerheid over het erkenningsproces.⁴ Voor studenten in het hoger onderwijs wordt de financiële last gezien als een groot obstakel voor mobiliteit, samen met scheiding van familie en vrienden⁵. Bovendien kunnen de potentiële moeilijkheden bij het leren in een andere taal dan de onderwijstaal van de thuisinstelling een ontmoedigende factor zijn.⁶ Soortgelijke uitdagingen zijn van invloed op beroepsonderwijs en -opleiding. Met name voor leerlingen wordt de mobiliteit belemmerd door financiële beperkingen, administratieve lasten en taalbarrières. Bovendien zijn er verschillen in compensatie, gezondheids- en veiligheidsnormen en de juridische status van de

BELEMMERINGEN VOOR JONGEREN OM DEEL TE NEMEN AAN LEERMOBILITEIT

(bron: Flashbarometer 502 Overzicht, 2022, p. 8)

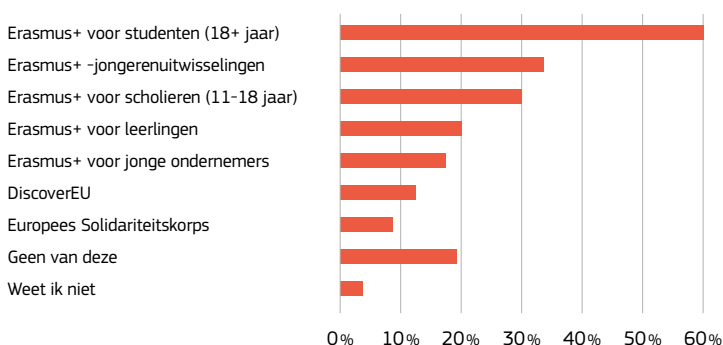

WAT WEERHIELD U ERVAN OM DEEL TE NEMEN AAN DERGELIJKE ACTIVITEITEN?

(Meerdere antwoorden)

BEWUSTWORDING VAN JONGEREN VAN MOGELIJKHEDEN TOT LEERMOBILITEIT

(bron: Flashbarometer 502 Overzicht, 2022, p. 10)

VAN WELKE VAN DEZE DOOR DE EU GEFINANCIËRDE MOGELIJKHEDEN VOOR JONGEREN OM IN EEN ANDER EU-LAND TE VERBLIJVEN HEBT U GEHOORD?

(Meerdere antwoorden)

³ EURYDICE, Leraren in Europa: carrières, ontwikkeling en welzijn, 2021

⁴ Voorbereidende actie "Deskundigennetwerk voor de erkenning van resultaten van leerperiodes in het buitenland in het algemeen hoger secundair onderwijs" (2019-2021) EAC-2019-0620.

⁵ The EUROSTUDENT project. Link: <https://www.eurostudent.eu/>

⁶ "Als cursussen in het thuisland in een andere taal worden gegeven dan die van het thuisland - meestal Engels - is de kans om in het buitenland te studeren bijna drie keer zo groot", De EUROGRADUATE proefenquête. Link: <https://www.eurograduate.eu/>

⁷ Bevorderende en belemmerende factoren voor de grensoverschrijdende mobiliteit van leerlingen op lange termijn. Bewijs van onderzoeken op land- en projectniveau. Link: https://www.cedefop.europa.eu/files/2021-10/3089_en.pdf

leerling. Werkgevers zijn ook vaak terughoudend om deel te nemen aan mobiliteit en deze te ondersteunen.⁷

De oplossing om de leermobiliteit voor de ene groep te verbeteren, is mogelijk niet dezelfde als voor de andere groep. Wanneer we nadenken over manieren om leermobiliteit voor iedereen een realiteit te maken, is het belangrijk om rekening te houden met de context van de verschillende groepen en de specifieke problemen waarmee ze worden geconfronteerd.

Welke tools en benaderingen liggen er op tafel?

De Europese Commissie wil de meningen van burgers en belanghebbenden verzamelen over de belangrijkste obstakels en prikkels voor leermobiliteit. Hierdoor kan de Europese Commissie prioriteit geven aan het wegnemen van belemmeringen en het creëren van prikkels, die door burgers en belanghebbenden als het meest relevant worden beschouwd.

Daarnaast wil de Europese Commissie graag weten hoe u leermobiliteit kunt inzetten om groene transitie te ondersteunen, hoe u digitale hulpmiddelen beter kunt gebruiken (bijvoorbeeld om alle voordelen te benutten die worden geboden door flexibele leervormen die fysiek en virtueel leren combineren en het gebruik van digitale platforms) en hoe leermobiliteit inclusiever kan zijn.

Het doel is om van leerperiodes in het buitenland een normaliteit te maken in plaats van een uitzondering. Meer specifiek, om de mogelijkheden voor leren en onderwijzen in het buitenland in de EU en daarbuiten voor iedereen te vergroten, niet alleen voor sommige groepen. Dit omvat verschillende vormen van leren, zoals formeel, niet-formeel en informeel leren. Daarnaast omvat het verschillende groepen zoals leraren, leerlingen, stagiairs, scholieren, jeugd- en jeugdwerkers, volwassen lerenden en sportpersoneel.

Het realiseren van leermobiliteit voor iedereen vergt veel inspanning en innovatief denken. Dingen die moeten worden aangepakt, zijn onder andere:

- belemmeringen voor leermobiliteit identificeren, zodat meer mensen een stimulans en betrokkenheid voelen om leermobiliteit te ervaren;
- richtsnoeren geven over hoe de verschillende belemmeringen voor leermobiliteit kunnen worden overwonnen, aangezien het gemakkelijker kan zijn de problemen aan te wijzen dan met oplossingen te komen;
- leermobiliteit bevorderen en mogelijke prikkels identificeren, zodat iedereen die potentieel kan profiteren van leermobiliteit zich hiervan bewust is;
- leermobiliteit sociaal inclusiever maken en toegankelijker maken voor kansarme groepen, zoals personen met een handicap en personen met een lage inkomensachtergrond;
- leermobiliteit milieuvriendelijker maken door de nadruk te leggen op duurzamer reizen, gedrag en praktijken;
- leermobiliteit meer koppelen aan digitale leermogelijkheden, rekening houdend met flexibeler, gemengde en virtuele leervormen;

08/02/2023: Lancering van de openbare raadpleging over de toekomst van leermobiliteit

Parallel aan uw burgerpanel houdt de Europese Commissie ook andere gerichte raadplegingen met belanghebbenden. Op 8 februari 2023 heeft zij een openbare raadpleging gelanceerd om burgers en alle belanghebbende partijen te informeren over haar aanstaande voorstel om het EU-kader voor leermobiliteit te actualiseren en om bewijsmateriaal en hun standpunten daarover te verzamelen.

Het voorstel zal het huidige **EU-kader voor leermobiliteit** actualiseren, om studenten in staat te stellen gemakkelijker van onderwijssysteem te wisselen en om leermobiliteit als een kans voor iedereen te promoten. De belangrijkste belemmeringen voor deelname aan leermobiliteit en manieren om deze aan te pakken, zullen worden besproken door middel van openbare raadpleging met burgers en belanghebbenden, zoals lerenden, opvoeders, personeel in alle onderwijs- en opleidingssectoren, jeugdwerkers, leerlingen en sportpersoneel. Vooral organisaties die deelnemers aan mobiliteitsactiviteiten uitzenden en ontvangen, waaronder werkgevers, zijn welkom om hun feedback te delen. Input van besluitvormers, organisaties van belanghebbenden en onderzoekers is ook zeer waardevol.

Het verzoek om bewijs in te dienen en het invullen van de vragenlijst van de openbare raadpleging, die in alle talen van de EU beschikbaar wordt gesteld, is gedurende twaalf weken mogelijk. Ze zijn toegankelijk via het **Have your Say**-portaal.

- kwalificaties die zijn behaald via mobiliteitsprogramma's beter erkennen;
- administratieve procedures vereenvoudigen om de deelname van personen aan mobiliteitsprogramma's te vergemakkelijken;
- gemakkelijk toegankelijke informatie en ondersteuning bieden om individuen te helpen bij het vinden van en deelnemen aan mobiliteitsprogramma's;
- de particuliere sector aanmoedigen om mobiliteitsprogramma's te steunen.

Een glossarium van de belangrijkste termen vindt u hier:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Category:Education_and_training_glossary

4. Praktische informatie

We kijken ernaar uit om u te verwelkomen op de Next Generation van het Europese burgerpanel dat op vrijdag 3 maart van start gaat in Brussel, België. Wij sturen u graag de praktische informatie om u voor te bereiden op uw reis en uw aanwezigheid bij de vergaderingen. Ter herinnering:

Twee sessies vinden persoonlijk plaats (in Brussel) en één sessie wordt virtueel (online) gehouden:

- **Sessie 1**
3-5 maart
(ter plaatse in Brussel)
- **Sessie 2**
24-26 maart
(online)
- **Sessie 3**
28-30 april
(ter plaatse in Brussel)

1. PER DIEM

Per diems (een vergoeding om de kosten van levensonderhoud te dekken) van € 90,00 per conferentie en reisdag worden verstrekt. De dagvergoedingen worden betaald na deelname aan de vergadering op basis van een presentielijst.

2. LOGISTIEK

REISARRANGEMENTEN

U heeft of ontvangt uw reisschema en eTicket. Mocht u nog vragen hebben over uw reisarrangementen, laat het ons dan weten door contact met ons op te nemen via info@futureeu.events

TRANSFERS

Transfers bij aankomst: Bij aankomst op de luchthaven/treinstation verwelkomen hostesses u met een welkomstbord (poster) van de Next Generation van het Europese burgerpanel en begeleiden u naar de transferbus. Als u problemen ondervindt bij het vinden van de hostesses, bel dan het nummer 00 32 - 478 79 68 53 of 00 32 - 478 79 68 63 tussen 07:00 en 21:00 uur

Met het vliegtuig: Ga op de luchthaven, na het ophalen van uw bagage, naar de balie in de aankomsthal waar onze hostesses u verwachten.

Met de trein: Aan het Brussel-Zuid begeeft u zich naar de cafetaria Prêt à Manger waar onze hostesses met het welkomstbord Conference en roll-up banner u zullen opwachten.

Eenmaal in Brussel: van de hotels naar de gebouwen van de Europese Commissie worden groepstransfers georganiseerd met een pendelbus van de hotels naar het conferentiegebouw. U dient zich vóór de geplande vertrektijd te melden in de grote zaal van het hotel. Ons team wijst u de weg naar de pendelbus. Als u er de voorkeur aan geeft om de gebouwen van de Europese Commissie zelf te bereiken, neem dan voor vertrek contact op met ons ondersteuningsteam.

Eenmaal in Brussel: Van het sociale evenement tot de hotels. Na afloop van de vergadering kunnen sociale evenementen worden gepland en zullen er groepstransfers met een pendelbus van de gebouwen van de Europese Commissie naar de locatie worden georganiseerd. Na het diner worden groepstransfers met een pendelbus van het restaurant naar de hotels georganiseerd.

Transfers bij vertrek: Wij regelen de transfers terug naar de luchthaven/het treinstation voor alle deelnemers van het hotel waar u verblijft. Een mededelingenbord geeft de vertrektijd aan in de lobby van het hotel.

ACCOMMODATIE

Ons team verwelkomt u bij aankomst in het hotel, geeft u een afgedrukte agenda en alle relevante informatie. Een eenpersoonskamer, met ontbijt en gratis wifi is voor u gereserveerd. Raadpleeg uw boekingsmail. Houd er rekening mee dat alle extra's (bijv. minibar, roomservice, telefoon, hotelbar, wasservice, vroeg inchecken of laat uitchecken, enz.) voor uw eigen rekening zijn en niet worden gedekt door de organisatoren. Gelieve alle extra kosten rechtstreeks in het hotel te betalen.

BELANGRIJK: De officiële inchecktijd is 15.00 uur en de uitchecktijd is 12.00 uur op de dag van vertrek. Ons personeel zal aanwezig zijn in het hotel om waar nodig bij te staan. Als u eerder aankomt, zal het hotel zijn best doen volgens de situatie van de kamerbezetting. Desalniettemin kan er enige wachttijd optreden, en u bent van harte welkom om uw bagage achter te laten en te wachten bij de lobby van het hotel.

3. DIVERSEN

Kledingvoorschrift

Neem nette vrijetijdskleding mee voor de vergaderingen, een warme vest en een sjaal voor binnen en een waterdichte winterjas, evenals warme comfortabele schoenen en paraplu's voor buiten. De temperaturen in februari zullen waarschijnlijk rond de 7°C liggen en een gemiddelde minimumtemperatuur van 4°C.

Water drinken

Het leidingwater kan veilig worden gedronken in België. Flessenwater of gefilterd water is direct te koop en zal worden aangeboden tijdens alle vergaderingen, maaltijden en sociale evenementen.

Tijdzone

De huidige tijd is CET — Midden-Europese tijd (UTC/GMT +1 uur).

Toeristische informatie

Brussel is rijk aan geschiedenis, architectuur, gastronomie, cultuur en nog veel meer! Als u in het weekend in Brussel verblijft, aarzel dan niet om de website van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bezoeken om alle culturele activiteiten te ontdekken die tijdens uw verblijf beschikbaar zijn.

Contact

Ons team bestaat uit meerdere personen en hostesses die voor en tijdens de vergadering beschikbaar zijn. Mocht u problemen ondervinden bij aankomst, of is uw vertrektijd gewijzigd, neem dan gerust contact met ons op via e-mail: info@futureu.events

Tolken

De vergadering kan worden gehouden in 24 talen dankzij een team van professionele tolken. Pas uw tempo aan en spreek niet te snel tijdens uw sessie.

4. TOEGANG TOT HET GEBOUW

De vergadering zal plaatsvinden in de gebouwen van de Europese Commissie in Brussel. Raadpleeg de agenda voor meer informatie over de exacte gebouwen en zalen. Het gebouw van de Europese Commissie is toegankelijk met een V-pas. Voorafgaand aan het evenement ontvangt u een V-pass e-mail. Vergeet niet om u via deze e-mail te registreren om het proces af te ronden en uw V-pass QR-code te krijgen. Als u uw V-pas niet heeft ontvangen, neem dan contact met ons op via e-mail: info@futureu.events.

Houd er rekening mee dat het minstens 20 minuten kan duren om de beveiligingscontrole te voltooien en bij de vergaderruimte aan te komen. De beveiliging zal uw V-pas en identiteitskaart vragen.

Alle deelnemers:

- zijn verplicht een geldig paspoort of identiteitskaart te tonen voordat ze het gebouw betreden;
- zijn verplicht zich te onderwerpen aan veiligheidscontroles bij de ingang;
- worden geadviseerd om de uitnodigingsbrief of een ander document bij zich te dragen met duidelijke melding van hun deelname (bijv. registratiemail)

5. HELPDESK, INTERNETTOEGANG

Bij de ingang van de zalen bevindt zich een helpdesk. Onze collega's en het team van hostesses zullen u helpen om uw weg te vinden, documenten te ontvangen of bij eventuele aanvullende vragen. Internet is toegankelijk via wifi-hotspots die op de dag van de vergadering worden gedeeld.

6. TOEGANKELIJKHEID

De gebouwen van de Europese Commissie zijn volledig toegankelijk voor mensen met een handicap. Wanneer u zich online registreert, geef dan uw speciale behoefte aan en onze diensten zullen ernaar streven u zo goed mogelijk te verwelkomen.

Wie organiseert dit **panel?**

Het burgerpanel over leermobiliteit wordt georganiseerd door de Europese Commissie (het directoraat-generaal Communicatie in samenwerking met het directoraat-generaal Onderwijs, Jeugd, Sport en Cultuur en het directoraat-generaal Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie) en de steun van VO Europe (hoofdaannemer) met Missions Publiques, ifok, Deliberativa, de Deense Raad voor Technologie en Kantar Public.

Het onderwerpgedeelte is geproduceerd door het organiserende team met inbreng van een kenniscommissie die bestaat uit de volgende leden:

Ondřej BÁRTA,

(Onderzoeker, Pool van Europese Jeugdonderzoekers en RAY Network, Tsjechië)

Gina EBNER,

(Secretaris-Generaal, European Association for the Education of Adults (EAEA), België)

Mantas PUPINIS,

(partner en onderzoeksdirecteur, PPMI, Litouwen)

Juan RAYÓN GONZÁLEZ,

(voorzitter, Erasmus Student Network, Brussel)

Mika SAARINEN,

(directeur, Nationaal Agentschap voor Erasmus+, Finland)

Beatriz TOURÓN,

(Onderwijsadviseur, Ministerie van Universiteiten, Spanje)

Fabienne METAYER,

(Sectorhoofd, coördinatie-eenheid Erasmus+, directoraat-generaal Onderwijs, Jeugdzaken, Sport en Cultuur, Europese Commissie)

Giedrius SUDIKAS,

(Medewerker Erasmus+, Directoraat-generaal Onderwijs, Jeugdzaken, Sport en Cultuur, Europese Commissie)

